

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Spithami piirivalvekordon Noarootsi vallas Läänemaal

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	9
4. Täiendav info.....	21

Koostajad:

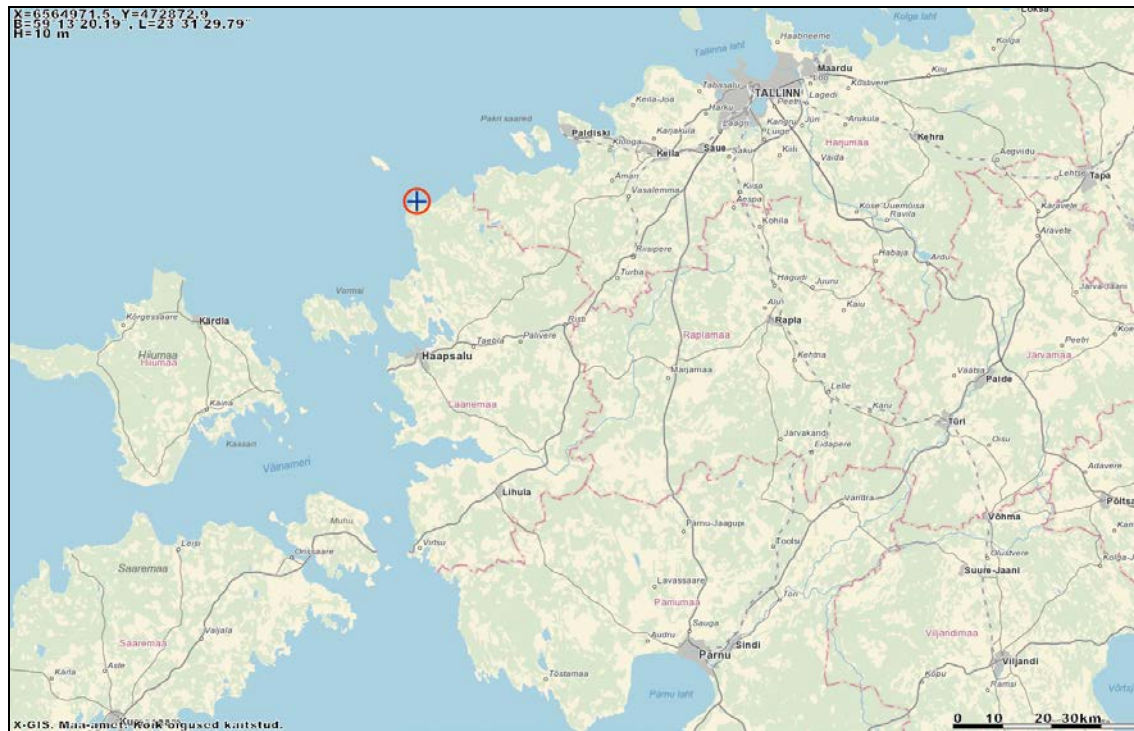
Ain Tähiste, Mart Mõniste

2015

1. Kohustuslikud andmed

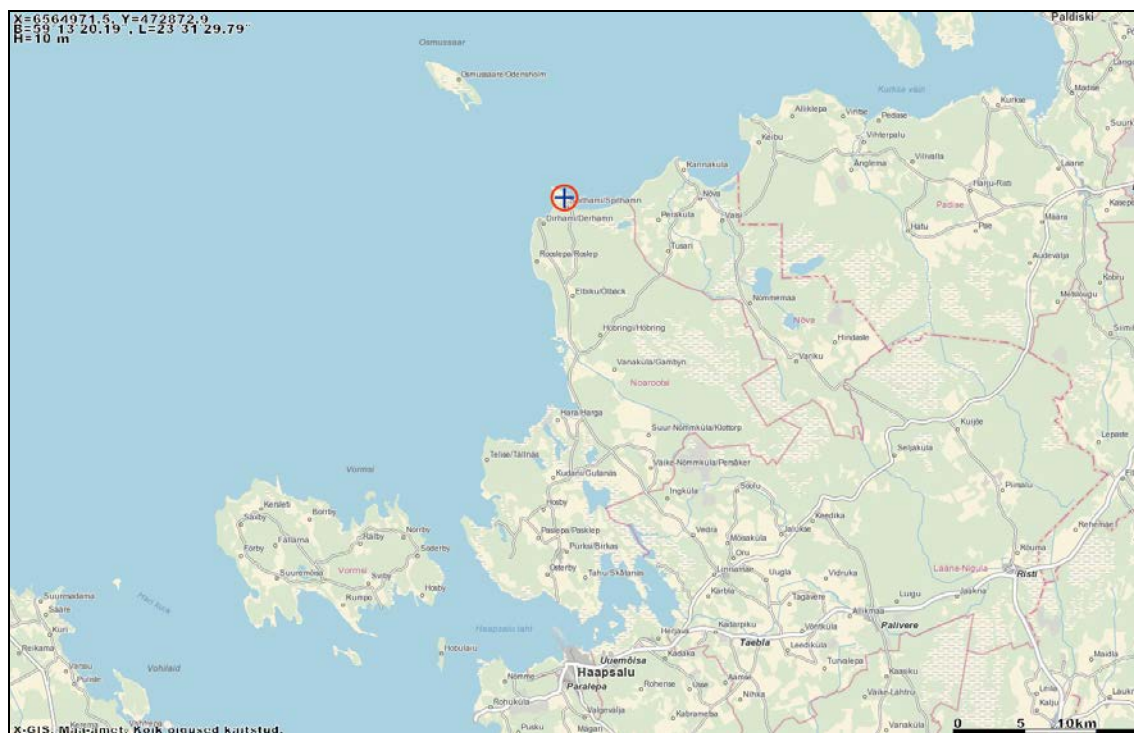
1.1	Algne nimetus	106. piirivalvesalga 15. kordon (Mihhail Kozlovi nimeline), s/o 2198-BI
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	Spithami kordon
1.3	Aadress	Lääne maakond, Noarootsi vald, Spithami küla. Lähiaadress: Seffers (4,2 ha), tunnus: 52001:001:2171 Monumendi (0,4 ha), tunnus: 52001:001:0287
1.4	Koordinaadid	59°13'29.46", 23°30'56.04"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	Nõukogude piirivalve kasutuses oli kuni u 1985. aastani, siis kolis kordon uutesse hoonetesse Tuksis.
1.6	Praegune funktsioon	Maad erastatud, peahoone seisab tühjalt
1.7	Seisukorra hinnang	Kordoni juurde kuulunud eramud on erastatud, ehitatud on kolm uut hoone, neid selles aruandes ei käsitleta
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Kaugus Haapsalust 31 km, Paldiskist 33 km, Dirhamist 2 km. Merest paarisaja meetri kaugusel.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (12)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (23)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	106. piirivalvesalk
1.13	Lisateave	Endise radarijaama ala jääb 500 m kagusse ja käsitletakse eraldi aruandes.
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 17.05.2015
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

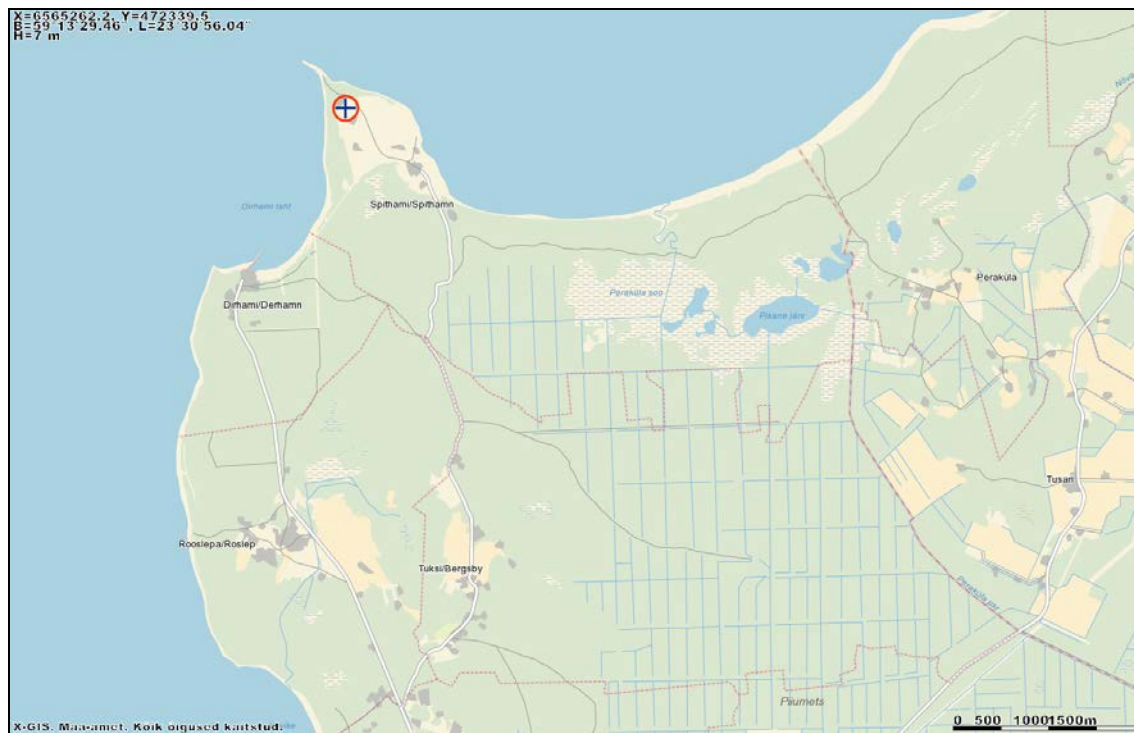
Skeem 1. Spithami kordon Läänemaal Noarootsi vallas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

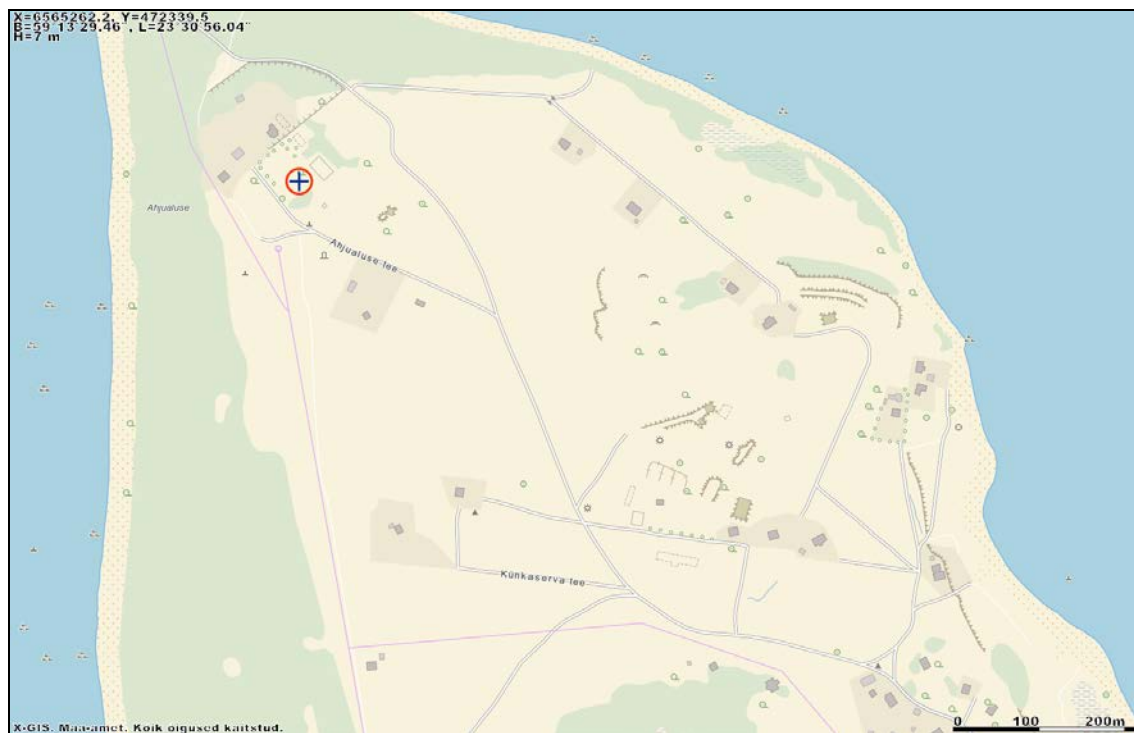
Skeem 2. Spithami kordon Läänemaal Noarootsi vallas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Spithami kordon Noarootsi vallas.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

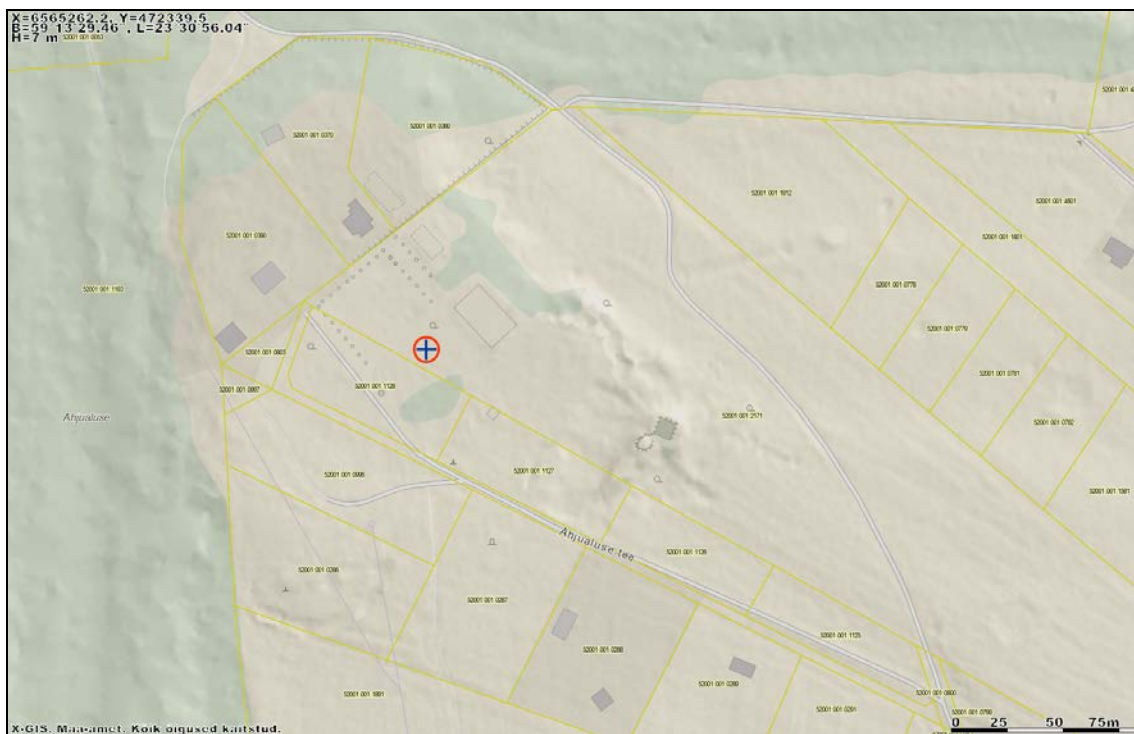

Skeem 4. Spithami kordon Noarootsi vallas Spithami külas.

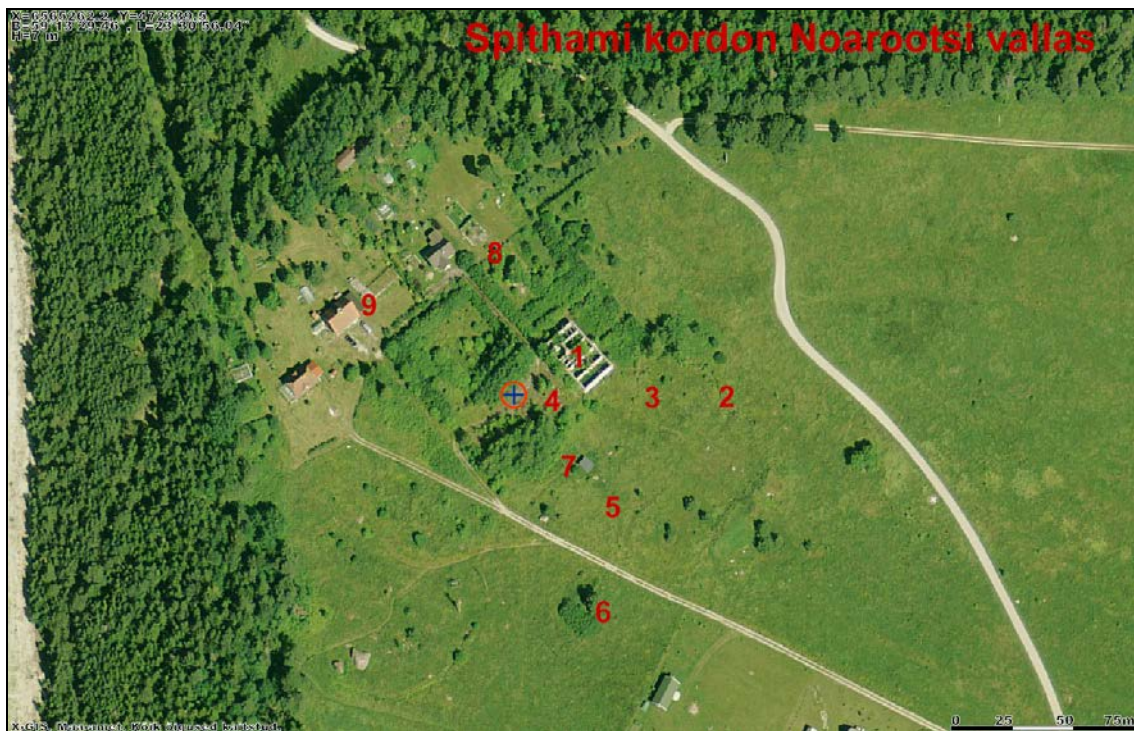
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

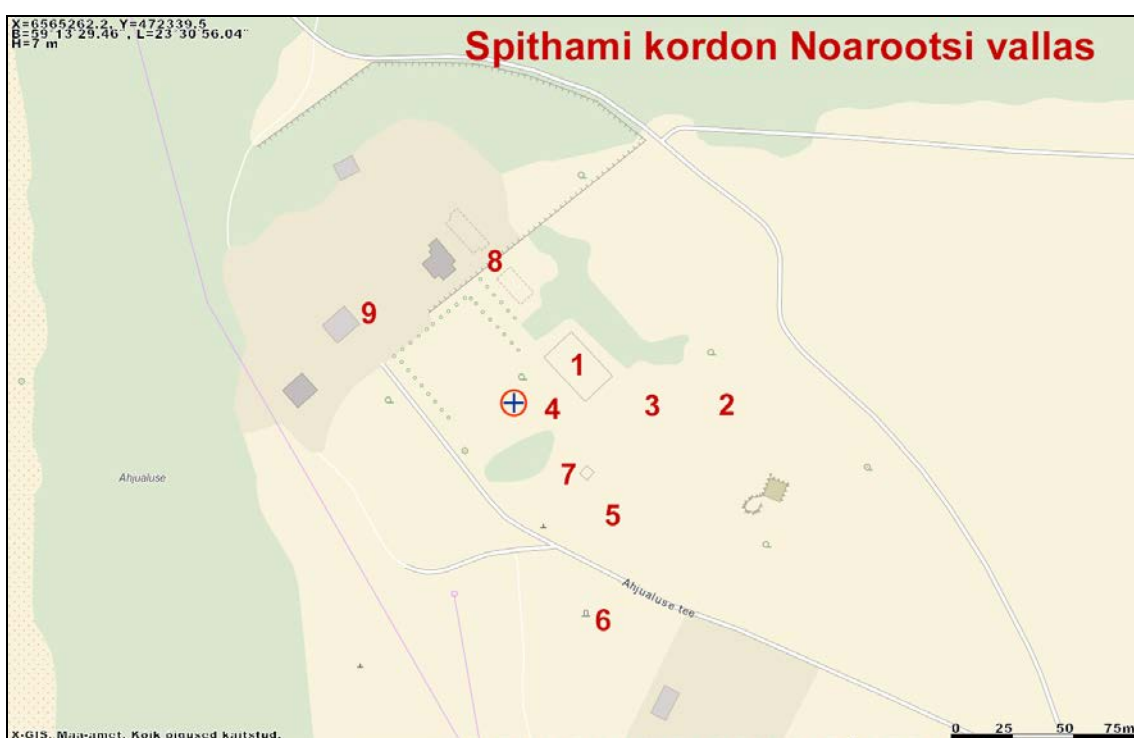
Skeem 5. Spithami kordon.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 6. Spithami kordon.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

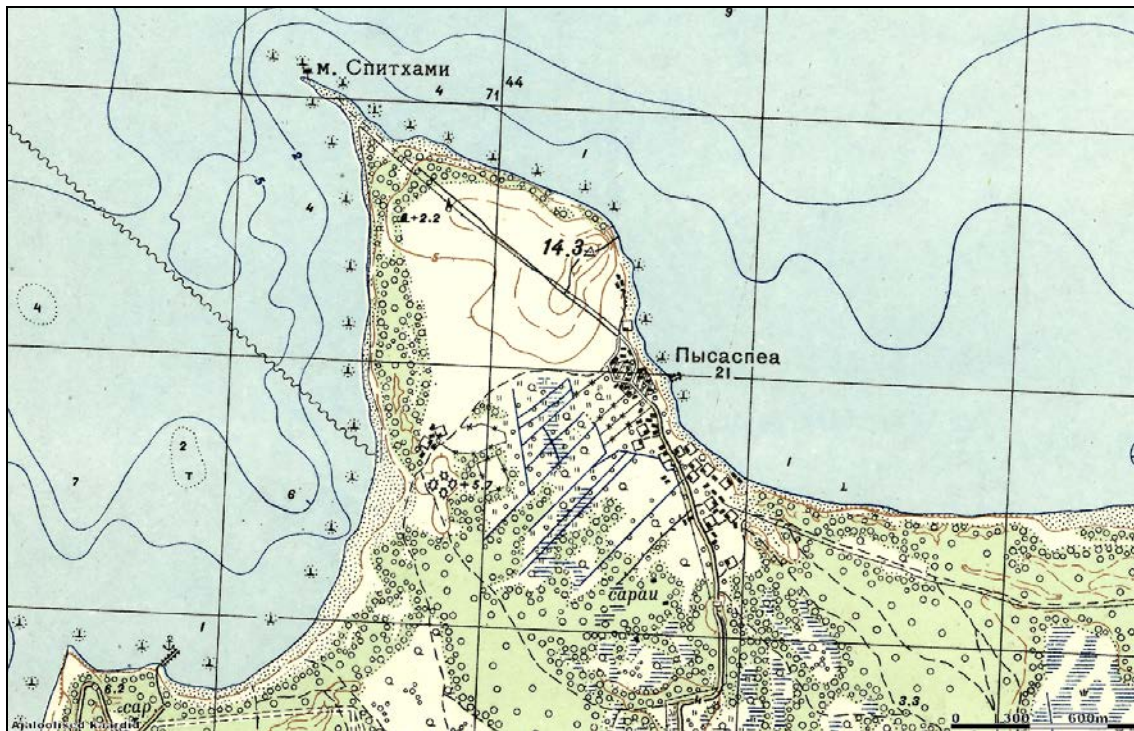

Skeem 7. Spithami kordon. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

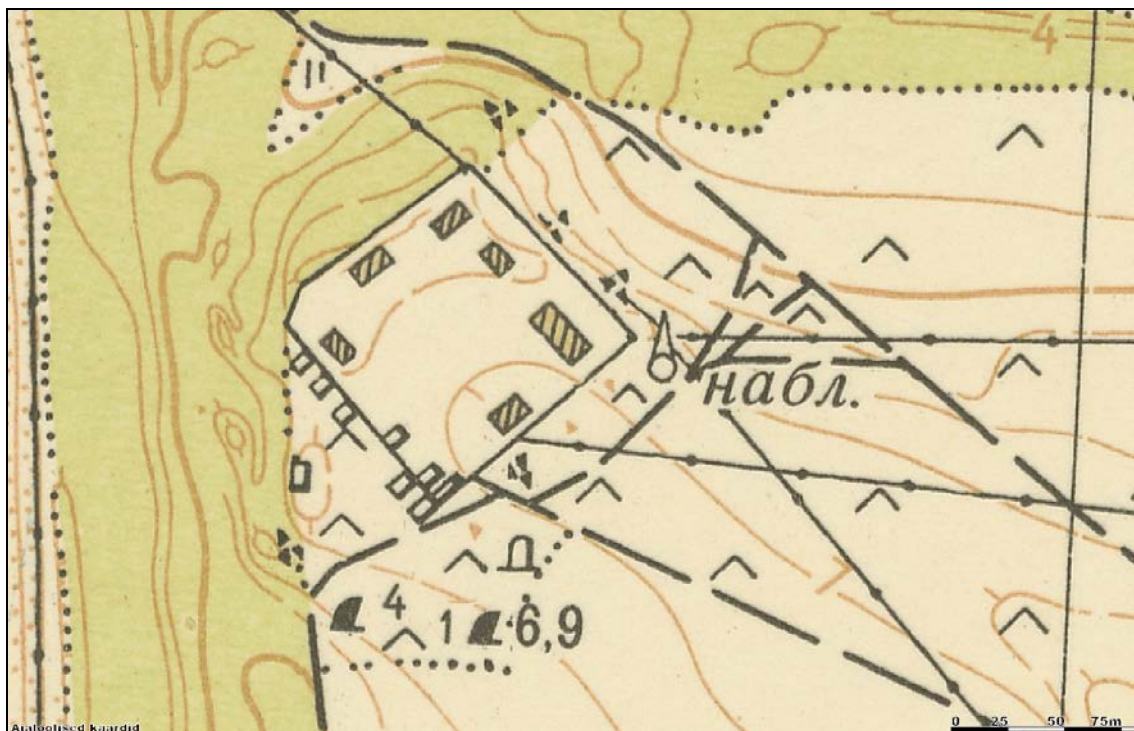

Skeem 8. Spithami kordon. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

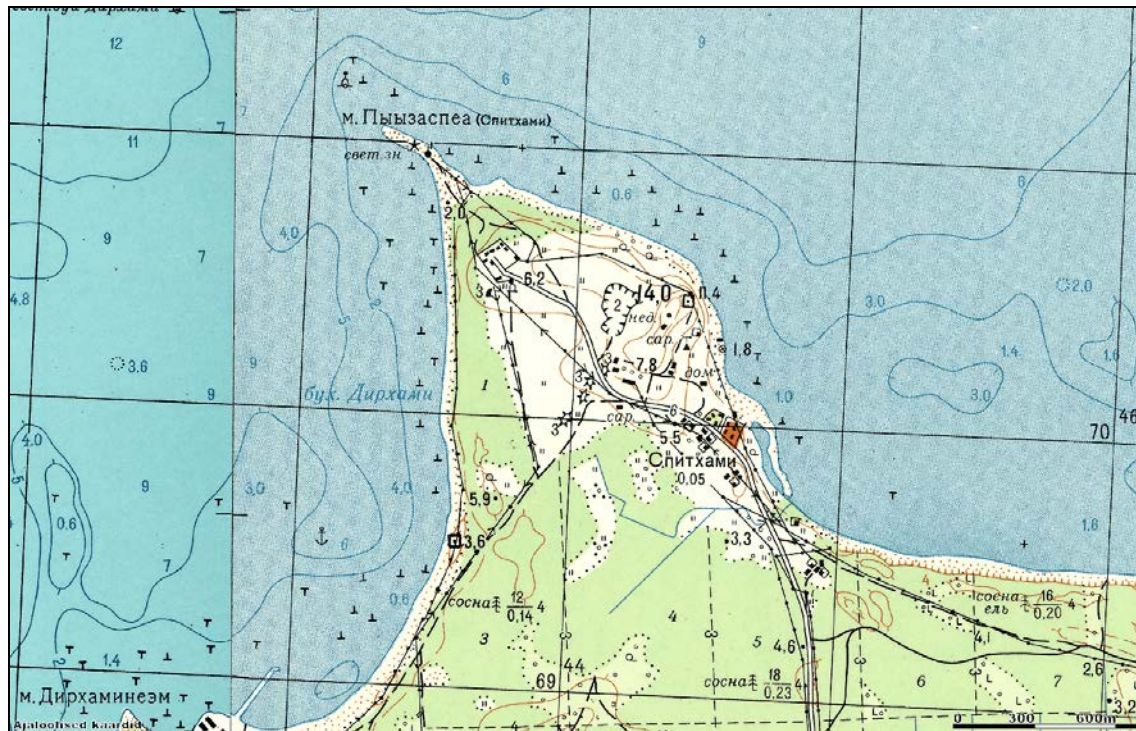
1 - kordonihoone	6 - Kozlovi obelisk
2 - päekiviga vooderdatud kaevikud	7 - hoone (pumbamaja?)
3 - vaatetorni alus	8 - lammutatud hooned
4 - riviplats paraadmüüri jäänustega	9 - uuselamud
5 - betoonist kõnnitee obeliskini	

Skeem 9. Spithami kordoni asukohas on 1947. aasta kaardil märgitud ainult vaatetorn.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 10. Spithami kordon 1961. aasta kaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 11. Spithami kordon 1984. aasta kaardil.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 12. Spithami kordon 1998. aasta aerofotol.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (447). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1], vaade [2] suunast.
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 2 (453). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 3 (458). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 4 (469). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 5 (474). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1]. Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 6 (471). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1] ehituskvaliteet on silmapaistvalt hea. Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 7 (455). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 8 (464). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 9 (484). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 10 (489). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 11 (485). Spithami kordon. Kordoni peahoone [1].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 12 (484). Spithami kordon.
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 13 (445). Spithami kordon. Kaevikuliin [2].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 14 (446). Spithami kordon. Kaevikuliin [2] on kapitaalselt kividega vooderdatud.
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 15 (451). Spithami kordon. Kaevikuliin [2].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 16 (448). Spithami kordon. Peahoone kõrval on vaatetorni alus [3].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 17 (507). Spithami kordon. Asfalteeritud riviplatsil [4] on betoonblokid (paraadseina jäänused?). Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 18 (508). Spithami kordon. Riviplats [4].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 19 (510). Spithami kordon. Betoneeritud jaltee [5] peahoone juurest obeliskini. Vasakul pumbamaja? [7]. Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 20 (511). Spithami kordon. Kordoni nimikangelase Kozlovi obelisk [6].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 21 (518). Spithami kordon. Obelisk [6].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 22 (518). Spithami kordon. Obelisk [6].
Mart Mõniste 17.05.2015

Foto 23 (523). Spithami kordon. Obelisk [6] on üsna heas seisukorras, tekst loetav. Ainult bareljeef obeliski ülaosast on kaduma läinud.
Mart Mõniste 17.05.2015

4. Täiendav info

Eesti Rohevöö projekt

<http://pk.emu.ee/struktuur/maastikukorralduse-ja-loodushoiu-osakond/teadustoo/projektid/rakendusprojektid/interreg-projekt-baltic-green-belt/kaardid/>
(vaadatud 5.10.2015)

Eesti rohevöö militaarobjektid: Eesti põhja- jalooderannik

Google Maps kaardirakendusse on märgitud 197 objekti
<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=zlZ9zss27jnY.kf5KkX6egeKg&msa=0>
(vaadatud 5.10.2015)

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendil. Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

Vanemleitnant Mihhail Matvejevitš Kozlov oli kordoniülem, kes olevat saanud surma võitluses paadiga maaletulnud diversantide vastu 3. septembril 1951. Piiririkkujaiks olid „koos sakslastega jalgalasknud eseslased Ustel, Pors ja Kreums” ning neljandana, nagu aastaid hiljem selgunud olevat, „Friedrich Priidu poeg Põld, kes oli põgenenud Läände 1947. aastal kalakuunaril „Meretuul”” (Jaak Pihlau andmeil oli ta nimi hoopis Friedrich-Priidu Põld). Aastakümneid hiljem teenis samas kordonis algul ajateenijana, seejärel peale Kõrgema Piirivalve Juhtivkoosseisu Kooli lõpetamist (1974) ohvitserina M. Kozlovi poeg Juri Kozlov (teenis seal veel 1975.a, isa hukkamise ajal oli 2-kuune, teistel andmetel 4-kuune). ,